

Aangenaam kennis te maken

Leuke jongens bij de Kunstbende

Ik deed mee in 1991. Voorronde Noord-Holland, categorie theater. Wat we daar deden weet ik niet meer, maar wel dat het onwijs spannend was. We stonden achter de coulissen te wachten tot we opmochten, de hele zaal zat vol en iedereen die we hadden zien optreden vonden we veel beter dan onszelf. Dat was ook zo; we wonnen niet. Maar dat maakte niet uit want het was een superervaring met allemaal toffe acts en vooral ook leuke jongens, want die zijn erg belangrijk als je veertien bent. We werden door mijn moeder na de prijsuitreiking mee naar de auto gesleept terwijl we helemaal niet wilden want er stond nog zo'n gast op het podium een helikopter na te doen; niet normaal! Nu zijn we bijna vijftien jaar verder en weet ik dat 'die gast' Najib Amhali was, en ik weet ook wat er allemaal bij komt kijken om ervoor te zorgen dat je als jongere daar op het podium je ding kan doen. Ik werk nu namelijk bij de Kunstbende. Het jaar dat ik meedeed was het eerste jaar dat de wedstrijd plaatsvond. Op initiatief van het toenmalige ministerie van WVC was er een commissie ingesteld om de kloof tussen jongeren en het gevestigde culturele aanbod te dichten. Die kloof was geconstateerd door sociologe Mieke de Waal in haar rapport *Kunst, daar ga je toch niet heen?* in 1989.

Creatievelingen

Een club – toen – jonge creatievelingen, waaronder Candy Dulfer, Marion van Thijn en Erik van der Hoff dacht vervolgens een concept uit voor een wedstrijd waarin jongeren maar moesten laten zien wat hun culturele aanbod dan was. Dat concept werkte toen voor ons, en sindsdien heeft het voor duizenden jongeren gewerkt. Dit komt naar mijn idee omdat jongeren en hun creatieve uitingen bij de Kunstbende heel serieus genomen worden. De regionale voorrondes vinden bijvoorbeeld plaats in professioneel geoutilleerde theaters, schouwburgen en poppodia zoals de Meervaart in Amsterdam, De Lawei in Drachten, Schouwburg Odeon in Zwolle, Nighttown in Rotterdam en o13 in Tilburg. Wat ze ook verzonnen hebben, voor elke deelnemer staat de crew van licht- en geluidstechnici, presentatoren, kleedkamerwachters, juryleden et cetera klaar. Daarnaast worden jongeren actief betrokken bij de invulling van de activiteiten, de uitstraling van de campagne en het bedenken van het jaarlijkse thema dat aan de wedstrijd verbonden wordt. Een aantal oud-deelnemers heeft mede dankzij deze volwaardige

benadering als artiest het creatieve talent verder ontwikkeld en er werk van gemaakt. Abdelkader Benali, Trijntje Oosterhuis, Krezip, Rashid Novaire, Ayatollah Musa, Sanne Vogel en Claudia de Breij zijn een paar voorbeelden van succesvol geworden Kunstbende-deelnemers.

Actief bezig met cultuur

Toch is het voornaamste doel van de Kunstbende niet zozeer het lanceren van nieuwe sterren, alswel 'een zo groot mogelijk

aantal jongeren zich actief met cultuur bezig te laten houden, en hen in staat te stellen zich creatief te uiten.' Met andere woorden: mijn vrienden en ik mochten er ook

staan met onze act in lederhosen. Dit gegeven, dat iedereen die maar wil eens kan uitproberen hoe het is om zich bloot te geven op een podium en daar al dan niet mee verder gaat, maakt de Kunstbende volgens mij zo de moeite waard. Daar was overigens niet iedereen meteen van overtuigd. In die beginjaren moest er hard geknokt worden om overeind te blijven, want binnen de culturele sector was het toen helemaal nog niet zo vanzelfsprekend om jongeren actief bij cultuur te betrekken. De Kunstbende distantieerde zich in

die tijd ook nadrukkelijk van het onderwijs, want meedoen deed je in je vrije tijd en uit vrije wil.

Vijftien jaar later

De situatie is in vijftien jaar behoorlijk veranderd: CKV is een verplicht vak op middelbare scholen, in de afgelopen Kunstenplanperiode werd zo ongeveer elke culturele instelling vriendelijk doch dringend verzocht iets met jongeren te doen, en in feite is het onderwijs als samenwerkingspartner essentieel. De hele doelgroep zit er! Bovendien is de Kunstbende allang niet meer de enige die jongeren uitdaagt om het podium te beklimmen. Uiteenlopende wedstrijden, talentenjachten en culturele evenementen voor en door jongeren vragen om hun aandacht. Jongerencultuur heeft zo'n prominente plaats weten te veroveren in het maatschappelijke leven dat er ook vanuit het commerciële veld steeds meer geld en energie in jongerenevents en jongerenmarketing gestoken wordt. Kortom: tegenwoordig moet er streng geselecteerd worden. Het dwingt ons om scherp te blijven. Als we niet constant bijhouden wat voor hen belangrijk is lopen we het gevaar dat we iets bieden waar ze zich niet toe aangesproken voelen. En zie ze dan maar eens te motiveren om uit vrije wil mee te doen.

Samenwerken

Verder is samenwerken van

cruciaal belang om als non-profitorganisatie tussen alle boodschappen die aan jongeren gericht zijn overeind te blijven en op te vallen. Op alle fronten en op alle niveaus is de Kunstbende korte en langdurige allianties aangegaan met andere clubs. De regionale coördinatoren die de zestien voorrondes organiseren zijn ondergebracht bij partners als De Muzerie, Keunstwurk, Stichting Kunst en Cultuur Gelderland,

Passionate, Stichting Bosse Nova en Buro Pinkpop. De werving van deelnemers gebeurt samen met talloze buurtcentra, (regionale) festivals, bibliotheken, CKV-docenten et cetera. De stimuleringsprijzen die de winnaars van de voorrondes en de finale mee naar huis krijgen, worden ter beschikking gesteld door een enorme hoeveelheid organisaties en bedrijven die het ook belangrijk vinden dat jongeren

hun creatieve ambities kunnen uitleven.

Jubileum

In 2005 vieren we dat de Kunstbende vijftien jaar bestaat. In elke provincie wordt contact gezocht met andere regionale jongereninitiatieven om een sterk en opwindend festivalprogramma te bieden, waar jongeren simpelweg niet omheen kunnen. Sterker nog: ze staan zelf

centraal. Wat mij betreft blijft de Kunstbende met deze combinatie van intensieve aandacht voor jongeren en hun cultuur en een constructieve samenwerking met verschillende partijen, een stevig platform waar jongeren de dienst uitmaken. En waar de leuke jongens te vinden zijn.

Iris Daalder

AGENDA

5 november 2004

Dag van het literatuuronderwijs

Onder de titel 'Ik wil gelezen worden, maar hoe?' vindt in Rotterdam de tweejaarlijkse dag voor docenten plaats. Meer informatie: www.bulkboek.net/dlo of bulkboek@boeklog.nl.

19 en 20 november 2004

Het Schoolvak Nederlands

Jaarlijkse conferentie over het vak; in de stroom Literatuur onder meer aandacht voor poetry slams in de Tweede Fase, detectives in de klas en literatuur en film. Meer informatie: <http://memling.rug.ac.be/hsn>.

10-14 januari 2005

Crossing Border Festival

Jaarlijks festival in Den Haag met schrijvers, dichters, muzikanten, filmers en beeldend kunstenaars. Meer informatie: www.crossingborder.nl.

27 januari 2005

Landelijke gedichtendag

Thema van dit jaar is de verkiezing van de nieuwe dichter des vaderlands. Meer informatie: www.poetry.nl.

Januari/februari 2005

Studiedag Lezen in het vmbo

Derde editie van twee eerdere, succesvolle dagen in februari en april 2004. Informatie: e.olijsen@ced.nl.

11 februari 2005

Dag van de Taal, Kunsten en Cultuur

Jaarlijkse studiedag in Groningen. Meer informatie: www.rug.nl/uclo/TkenC of tel. (050) 363 52 83.

8-18 maart 2005

Boekenweek

Spiegel van de lage landen; boeken over geschiedenis. Voor alle leerkrachten Nederlands in de Tweede Fase is een les-pakket beschikbaar. Meer informatie: www.cpn.nl.

15 maart 2005

Lezen Centraal

Jaarlijkse studiedag in Muziekcentrum Vredenburg in Utrecht, dit keer over jeugdliteratuur in het voortgezet onderwijs. Meer informatie: www.lezen.nl of tel. (020) 623 05 66.

17 maart 2005

BulkBoeks Dag van de Literatuur

Tweejaarlijkse dag voor leerlingen in de Tweede Fase, georganiseerd door BulkBoek, tel. (020) 627 95 49 of www.bulkboek.net.